

Ravnatelj Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja **Vinko Filipović** secira razloge sve lošijih rezultata iz ispita hrvatskog jezika na državnoj maturi

Nečitanje knjiga + žargon = nepismenost

Ono što me ove godine posebno zabrinulo jest to da smo morali poništiti četiri ispita zbog pisanja i crtanja neprimjerenih i vulgarnih sadržaja za što krivim prostačke političke istupe u javnom prostoru koje bi, zbog njihova velikog utjecaja na društvo, trebalo prikazivati u kasnim večernjim satima s oznakom 18+, poručuje naš sugovornik

Piše Lana Kovačević

Esej kao teški kamen spoticanja ovogodišnjoj generaciji maturanata kao da je polomio noge. Šokirali su njihovi porazni rezultati i javnost, iako razloga za toliki šok nema budući da hrvatski učenici svih ovih godina otkako se provodi državna matura nikada nisu briljirali na ispitu iz vlastitog jezika. Uspjeh im je uglavnom plesao sredinom – trojka za sadržaj koji uče svoje cjelokupno školovanje. Koji su razlozi loših rezultata na eseju kojim se ispituje razumijevanje teksta i vještina izražavanja, tko dopušta da pojedine škole olako pristupaju detaljnoj statistici koju dobiju nakon mature, što se može i treba mije-

njati, pitali smo ravnatelja Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja (NCVVO) Vinka Filipovića.

Loši rezultati na esejskom dijelu ispita iz hrvatskog jezika zauzeli su mnogo medijskog prostora iako svih godina provedbe državne mature nema generacije koja je iz tog ispita postigla prosječnu četvorku ili peticu. Što je djeci problem s materinskim jezikom?

Razlozi loših rezultata na eseju kod ovogodišnjih maturanata vrlo su slojeviti pa zato odgovori na postavljeno pitanje ne mogu biti jednoznačni. Problem je vrlo kompleksan. Loši rezultati na ispitu iz hrvatskog jezika odnose se prije svega na esej, dok su rezultati iz testa znatno bolji. Najveći broj pristupnika pao je ispit na eseju jer su dobili nula bodova, a razlog tome najčešće je taj što pristupnik nije odgovorio na postavljeno polazno pitanje za djelo koje je bilo tema na eseju ili nije imao dostatan broj riječi, a neki su predali i prazan list. Znatno je manji broj pristupnika koji nisu imali dovoljan broj bodova do praga prolaznosti, što je vrlo znakovito. Dakle, oni koji su odgovorili na polazno

pitanje i imali dovoljan broj riječi u velikoj su mjeri dosegli i postavljeni prag prolaznosti koji je bio 26,7 posto. Problemi koji su doveli do toga višestruki su, od utjecaja novih tehnologija i načina komunikacije putem poruka i društvenih mreža, a uglavnom su to skraćene, najčešće u žargonu. S druge strane, evidentno je da se sve manje čita i da nam je kultura čitanja na niskoj razini, pa sve do toga da su neki maturanti lakomisleno vjerovali da će biti dovoljno pročitati skraćenu varijantu zadanih djela s interneta, što su neki maturanti i javno iznosili. Pravu istinu izrekla je jedna nastavnica koja je ustvrdila da se esej nije mogao zadovoljavajuće napisati ako djelo nije integralno pročitano.

Svake godine svaka škola dobije detaljnu analizu uspjeha svojih učenika. Dio škola analizira te podatke i pokušava napraviti promjene, dio se jasnim porukama takve statistike ne bavi. Zašto uopće postoji prostor da se mogu ignorirati rezultati državne mature?

Nažalost, sve što ste rekli stoji, neke škole ozbiljno shvaćaju rezultate ispita državne mature i slijedom toga rade analizu i traže

uzroke lošijih rezultata, ali postoje i škole koje to zanemaruju, tu je velika odgovornost ravnatelja škola i predmetnih nastavnika jer nije prihvatljivo ignorirati činjenicu su rezultati loši. Treba naglasiti da je više od 80 posto maturanata uspješno napisalo esej, što znači da se u tim školama na nastavi hrvatskog jezika radi kvalitetno. Ovim drugima trebale bi se pozabaviti ustanove koje imaju ovlasti stručno-pedagoškog nadzora nad radom nastavnika i ravnatelja.

Nerijetko se tijekom godina događalo da učenik u školi iz nekog od tri obvezna predmeta ima zaključenu dvojku, a onda na državnoj maturi prijavi višu razinu ispita i dobije peticu. Takva situacija u kojoj škole i sustav itekako imaju uvid i u školu i u rad učenika i nastavnika nikada nije rezultirala hitnim intervencijama koje jasno pokazuju nerazmjernost zaključenih ocjena? Zašto?

Navedeni primjer doista je nešto što je zabrinjavajuće jer to upućuje na problematične kriterije predmetnog nastavnika. Ako se to već dogodilo, po tome bi trebao postupiti prije svega ravnatelj škole sa stručnim službama, a u sljedećem koraku ustanova koja se bavi stručno-pedagoškim nadzorom na traženje ravnatelja škole. Dakle, zakazao je stručni nadzor nad radom takvih nastavnika u tim školama.

Nakon ovogodišnjih rezultata sve su glasnije zahtjevi za promjenu koncepta državne mature. Ima li smisla zadržati novu reformu kad naše srednje škole do kraja nisu spremne ni za ovu maturu niti znaju do kraja iskoristiti sve dostupne alate kako bi se u učionicama mijenjale stvari?

To što su u nekim predmetima rezultati državne mature ove godine nešto lošiji nije razlog za promjenu koncepta državne mature. Istodobno, u nekim predmetima, kao što su fizika, engleski jezik – osnovna razina, geografija te politika i gospodarstvo, rezultati su bolji. Nastojimo svake godine poboljšati kvalitetu ispita državne mature i to ćemo činiti i ubuduće. Centar i stručne radne skupine analizirat će svaki zadatak na državnoj maturi, od postotka riješenosti do koeficijenta diskriminativnosti i temeljem toga raditi poboljšanje zadataka za sljedeću maturu. Nitko ozbiljan više ne dovodi u pitanje državnu maturu kao objektivan i standardiziran način vrednovanja učeničkih postignuća na kraju srednjoškolskog obrazovanja.

Važan iskorak su i nacionalni ispiti – naime, oni već sada, u ovoj kratkoj primjeni, pokazuju da nam i dalje u srednje škole dolaze generacije koje ne čitaju s razumijevanjem, kojima su prihvatljive samo kratke forme. Dakle, za pretpostaviti je da će rezultati na maturi iz hrvatskog jezika i dalje biti loši?

Na nacionalnim ispitima dobili smo dosta realističnu sliku postignuća naših učenika na kraju jednog od ciklusa osnovnoškolskog obrazovanja temeljem ujednačenih kriterija i dobili dosta prirodnu distribuciju od srednje do najboljih i nešto lošijih učenika. Nužno je da svi subjekti u okviru svoje odgovornosti i nadležnosti učine korake u poboljšanju svoga djelovanja. Počeo bih s inicijalnim obrazovanjem nastavnika na odgovarajućim fakultetima na kojima se obrazuju budući učitelji i nastavnici, zatim treba poboljšati kvalitativno i kvantitativno stručno usavršavanje učitelja i nastavnika i poboljšati predmetne kurikulume. Uz sve to, svoj doprinos moraju dati i učenici, zajedno s roditeljima, da ozbiljnije shvate dr-